

år saksbehandler

orporal Niemi-Olsen, Kristoffer, kniemiolsen@mil.no
17 48997243, 0510 7243

Vår dato

2016-11-16

Vår referanse

2016/1515/FORSVARET/TVO/KNO

Tidligere dato

2016-08-22

Tidligere referanse

2015/3350-7/FD V 3/SKT

Til

FD

Kopi

FST/HR

FPVS/FUA

Høringsinnspill til forslag til ny forskrift om verneplikt og heimevernstjeneste (vernepliktsforskriften)

1 Bakgrunn

Vernepliktsrådet (VPR) på vegne av Tillitsvalgtordningen i Forsvaret (TVO) viser til brev fra Forsvarsdepartementet av 22. august 2016. Vi nøyer oss med å gi innspill til forslaget til ny forskrift om verneplikt og heimevernstjeneste (heretter forkortet vernepliktsforskriften).

2 Drøfting

2.1 Generelt om språk og oppbygning

TVO er opptatt av soldatenes rettssikkerhet. Det er viktig at soldatenes rettigheter og plikter gjennom verneplikten kommer tydelig frem i den nye forskriften. Når det gjelder struktur og leservennlighet mener vi at Forsvarsdepartementet har lagt frem et godt forslag til en ny vernepliktsforskrift.

2.2 Særlig om forslaget til § 28 fjerde ledd bokstav c og siste ledd

Utover ansvaret for soldater inne til tjeneste som vanlige førstegangstjenestegjørende, har TVO også ansvaret for å følge opp elever på de ulike befalsskolene. Vi siterer fra forslaget til § 28 bokstav c siste ledd:

«Ved befals- og yrkesutdanning som varer i tre år, godskrives aspiranttiden og en tredel av elevtiden, begrenset til førstegangstjenestens varighet». (Vår kursivering.)

Dette gjelder for eksempel elever ved Forsvarets Ingeniørhøgskole (FIH). VPR har merket seg at hos FIH telles kun hver tredje dag i tjeneste som en dag med avtjent førstegangstjeneste.

Forslaget til ny forskrift innebærer ingen endring av dagens ordning. VPR benytter imidlertid anledningen til å påpeke at denne ordningen kan føre til urimelige resultater for den enkelte. Det er allerede hard konkurranse om skoleplass. Når en først har kommet inn på FIH er både pensum og arbeidsmengden omfattende for at kurselevne skal fullføre skoleløpet. En FIH-elev er både befalsskoleelev og student.

Konsekvensen av ordningen er at en elev som faller fra – for eksempel på grunn av skade eller sykdom – ikke vil få godkjent sin førstegangstjeneste om vedkommende faller fra før sitt tredje år på skolen.

VPR viser til følgende vedtak fra Landskonferansen i TVO, forsommeren 2016:

«B.3 Tillitsvalgtordningen i Forsvaret krever at ordninger hvor soldater bare teller hver tredje dag som én dag i tjeneste oppheves.»

En løsning kan være å følge systemet ved ordinære befalsskoler der elevene har fullført førstegangstjeneste før befalsutdanningen starter. For disse regnes resten av utdanningstiden som frivillig tjeneste, som ikke godskrives som tjenstedager (videreført i forskriftsforslaget § 28 første ledd siste punktum).

Overført til befals- og yrkesutdanning som varer i tre år, burde altså de første 12 månedene godskrives som førstegangstjeneste, og resten av utdanningstiden regnes som frivillig tjeneste.

2.3 Personell under 18 år – § 38?

VPR mener det bør forskriftsfestes at personer under 18 år ikke kalles inn til førstegangstjeneste på grunn av Norges internasjonale forpliktelser etter barnekonvensjonens valgfrie tilleggsprotokoll 25. mai 2000 om barn i væpnet konflikt. Dette kan for eksempel tas med i § 38.

2.4 Overgangen fra pliktåret til heimevernstjeneste, kapittel 8

Som nevnt er det viktig at soldatenes rettigheter og plikter kommer frem på en tydelig måte. Vi ser det som positivt at overgangen fra pliktåret til heimevernstjeneste kommer fram på en mer tydelig og forståelig måte i den nye forskriften i kapittel 8.

TVO ønsker at Forsvaret både før, under og etter førstegangstjenesten informerer om plikter og muligheter i Heimevernet. TVO ønsker også en raskere overgang fra førstegangstjenesten til tjeneste i Heimevernet.

2.5 Utsettelse av tjenesten på grunn av utdanning, § 68

VPR ser også positivt på forslaget til regelen i § 68. For TVO er det et viktig hensyn at førstegangstjenesten har så liten negativ påvirkning som mulig med tanke på studier. VPR viser til følgende vedtak fra Landskonferansen for TVO 2016:

«G.2 Tillitsvalgtordningen i Forsvaret mener alle soldater som har påbegynt studier, og som blir innkalt til førstegangstjeneste, skal kunne gjenoppta studiene der de forlot dem, uavhengig av tidspunkt for innrykk.»

VPR har følgende endringsforslag: kriteriet «alvorlig» i § 68 første ledd bør endres til «urimelig» slik at terskelen for å få utsettelse senkes. Formuleringen blir da (endring i kursiv):

«Tjenesten kan utsettes hvis den tjenestepliktige har begynt på en utdanning og det kan dokumenteres at et fravær eller opphold vil få urimelige konsekvenser for utdanningen».

2.6 Utsettelse av tjenesten på grunn av utdanning, kapittel 11

VPR foreslår at kapittel 11 og 10 bytter plass. VPR mener at det er mer leservennlig og oversiktlig for leseren når kapittelet om utsettelse av tjenesten og søknad om annen tjeneste kommer før kapittelet om engangserstatning.

2.7 Reell to-instansbehandling av klagesaker, § 98

VPR er positive til forslaget til § 98. Forslaget går ut på at ved vedtak hvor det er åpnet for klageadgang skal klagen avgjøres av Forsvarsdepartementets klagenemnd i vernepliktssaker.

Dette skal gjøres i stedet for en ny behandling av Forsvarets personell- og vernepliktssenter. Dette gjelder for eksempel saker der en soldat klager på avslag på søknad om utsettelse av tjenesten.

Konsekvensen er at det blir en reell to-instansbehandling av klagesaker som berører soldatenes rettigheter og plikter. VPR er derfor enige i uttalelsene i høringsnotatet på side 6 og 28. VPR ser på forslaget som positivt fordi det i større grad vil gi en forsvarlig forvaltning av soldatene.

VPR deler samme oppfatning som Forsvarsdepartementet og mener at forslaget ikke vil medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Se for øvrig høringsbrevet på side 7. VPR har derfor ingen endringsforslag til § 98.

3 Konklusjon

På vegne av TVO sender VPR med dette over våre høringsinnspill til forslag til ny vernepliktsforskrift.

Med vennlig hilsen

Simen Saxebøl (sign.)
Underdirektør
Sjef TVO/VPR
